25. Правобразам героя аканома Жэготы ў паэме Адама Міцкевіча “Дзяды” стаў вядомы беларускі дзеяч …

А) В. Ф. Дамброўскі. **Б)** І. І. Дамейка. **В)** У. М. Дабравольскі.
Г) М. В. Доўнар-Запольскі. **Д)** У. М. Ігнатоўскі.

26. Выпадак, які меў месца ў мінулым і служыць прыкладам або апраўданнем для аналагічных выпадкаў у будучым называецца …

А) прэцыдэнт. **Б)** прыцэдэнт. **В)** прэцэдэнт.
Г) прыцыдэнт. **Д)** працэдэнт.

27. Хто з беларускіх мастакоў слова быў удзельнікам гістарычных падзей пачатку XX стагоддзя: Лютаўскай рэвалюцыі і штурму Зімняга палаца ў 1917 годзе, Грамадзянскай вайны?

А) Алесь Гарун. **Б)** Алесь Гурло. **В)** Платон Галавач.
Г) Кандрат Крапіва. **Д)** Андрэй Мрый.

28. Выберыце з дадзеных прыкладаў правільна напісаныя словы:

1) кінастужка; 2) клеявар; 3) сямібор’е;
4) скараварка; 5) сталеліцейны.

А) усе прыклады. **Б)** усе прыклады, акрамя 2.
В) 1, 2, 4. **Г)** 2, 3, 5. **Д)** 3, 4.

29. Старажытны паэт Луцылій (II ст. да н. э.) пісаў вершы, карыстаючыся змешанай літаратурнай формай. Такія вершы называліся ў той час …

А) замалёўкамі. **Б)** сатырамі. **В)** складамі.
Г) напевамі. **Д)** гісторыямі.

30. Хто з выдатных беларускіх даследчыкаў фальклору сказаў: *“Вышэй за ўсё – умець падслухаць біццё сэрца народа, умець адкрыць іерогліфы легенд ключом уласнай шчаслівай інтуіцыі, умець узнавіць вобразы мінулага ў барвах і контурах.”*

А) Я. Баршчэўскі. **Б)** А. Сержпутоўскі. **В)** Ул. Сыракомля.
Г) П. Шпілеўскі. **Д)** Е. Раманаў.

Конкурс арганізаваны і праводзіцца Грамадскім аб’яднаннем «Беларуская асацыяцыя «Конкурс» сумесна з Акадэміяй паслядыпломнай адукацыі пад эгідай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

220013, г. Мінск, вул. Дарашэвіча, 3–218
тэл. (017) 292 80 31, 292 34 01, 290 01 53
e-mail: info@bakonkurs.by
http://www.bakonkurs.by/

ГА «БА «Конкурс». Заказ 12. Тыраж 19900 экз. г. Мінск. 2010 г.

Конкурс па беларускай мове
«БУСЛІК-2010»

Чацвер, 18 лютага 2010 года

- працягласць работы над заданнем 1 гадзіна 15 хвілін;
- карыстацца падручнікамі, канспектамі, справачнай літаратурай забараняецца;
- кожны правільны адказ адзначаецца трыма, чатырма ці пяццю баламі; колькасць балаў, якія атрымлівае ўдзельнік, адказваючы на пытанне правільна, вызначаецца складанасцю пытання (10 лягчэйшых пытанняў – па 3 балы, 10 найбольш складаных – па 5 балаў, астатнія 10 – па 4 балы); складанасць пытання вызначаецца па колькасці ўдзельнікаў, якія правільна на яго адказалі;
- няправільны адказ адзначаецца чвэрцю балаў, прадугледжаных за дадзенае пытанне, і залічваецца са знакам «мінус», у той час, як не даўшы адказу, удзельнік захоўвае раней набраныя балы;
- на кожнае пытанне маецца толькі адзін правільны адказ;
- самастойная і сумленная работа над заданнем – галоўнае патрабаванне арганізатараў да ўдзельнікаў конкурсу;
- на старце ўдзельнік атрымлівае авансам 30 балаў;
- максімальная колькасць балаў, якую можа атрымаць удзельнік конкурсу, – 150;
- пасля заканчэння конкурсу лісток з заданнем застаецца ўдзельніку.

Заданне для вучняў 9-10 класаў

1. Вызначце, якая з дадзеных літар у радзе лішняя: ***а, о, ў, ы.***

А) няма лішняй літары. **Б)** а. **В)** о. **Г)** ў. **Д)** ы.

2. Як перакладаецца на беларускую мову рускае слова ***валежник***?

А) ельнік. **Б)** мох. **В)** бярлога. **Г)** ламачча. **Д)** дупло.

3. Вызначце, у якім з прыведзеных словазлучэнняў няправільна ўжыты зваротны займеннік ***сябе***: *1) паклікаць да сябе; 2) сказаць самому сабе; 3) дараваць сябе; 4) трымаць пры сабе.*

А) ва ўсіх словазлучэннях займеннік напісаны правільна.
Б) 1. **В)** 2. **Г)** 3. **Д)** 4.

4. Колькі назоўнікаў адзіночнага ліку ўжыта ў вершаваных радках М. Пазнякова:

Заўсёды будзь
Руплівым, шчырым.
Кроч да людзей
З дабром
І мірам.

А) 0. **Б)** 1. **В)** 2. **Г)** 3. **Д)** 4.

5. Вызначце від сказа: *У самы раз была гэтая цеплыня: у лесе стаяў густы халодны туман, у расе былі травы, кусты і дрэвы.*

А) просты сказ. **Б)** складаназлучаны сказ. **В)** складаназалежны сказ.
Г) бяззлучнікавы сказ. **Д)** складаны сказ з рознымі відамі сувязі.

6. Выберыце з прыведзеных назоўнікі мужчынскага роду:

1) шынель; 2) накіп; 3) пыл; 4) цень; 5) стэп.

А) няма такіх назоўнікаў. **Б)** усе назоўнікі. **В)** 1, 4. **Г)** 2, 3, 5. **Д)** 3, 4.

7. Закончыце народную прыказку: *Сябра за грошы ...*

А) не прадасі. **Б)** не купіш. **В)** не абмяняеш.
Г) не пазычыш. **Д)** не выкінеш.

8. Якія словазлучэнні ўтвораны правільна:

1) хварэць грыпам; 2) мацней незнаёмца; 3) прабачыць сябра.

А) усе словазлучэнні ўтвораны правільна.
Б) няма правільна ўтвораных словазлучэнняў. **В)** 1. **Г)** 2. **Д)** 3.

9. У якіх з прыведзеных слоў націск падае на другі склад:

1) слабы; 2) эксперт; 3) уначы; 4) сантыметр; 5) наспех.

А) ва ўсіх словах. **Б)** 1, 3, 4. **В)** 2, 5. **Г)** 3, 4. **Д)** 4, 5.

10. Які знак прыпынку прапушчаны ў сказе:
Напрадвесні і ў пушчы не многа красы _ толькі вецер шуміць на ўсе галасы ды сухая трава шамаціць каля ног ... (Уладзімір Дубоўка)

А) няма знака прыпынку. **Б)** коска. **В)** працяжнік.
Г) двукроп'е. **Д)** кропка з коскай.

11. Выберыце з прыведзеных словы, у якіх на месцы пропуску неабходна напісаць літару ***ь***:

1) рэдз..ка; 2) нян..чыць; 3) ц..мяны; 4) карэн..чык.

А) усе словы. **Б)** усе словы, акрамя 4. **В)** 1, 3, 4. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

12. Якія словы з прыведзеных маюць аднолькавую колькасць гукаў:

1) сталіца; 2) вадзіца; 3) біятлон; 4) звініць.

А) усе словы. **Б)** няма такіх варыянтаў. **В)** 1, 3. **Г)** 2, 4. **Д)** 2, 3, 4.

13. Якім членам сказа з'яўляецца прыметнік у сказе: *Былі пагодныя дзянькі для касьбы.*

А) дзейнікам. **Б)** выказнікам. **В)** дапаўненнем.
Г) азначэннем. **Д)** акалічнасцю.

14. Выберыце з прыведзеных правільна напісаныя займеннікі:

1) хто-небудзь; 2) абы хто; 3) абы з кім; 4) якомусьці.

А) усе варыянты правільныя. **Б)** няма правільных варыянтаў.
В) 1, 2, 3. **Г)** 1, 3, 4. **Д)** 2, 3, 4.

15. Выберыце правільную схему пабудовы выказвання-разважання.

А) аргументы, вывад, тэзіс. **Б)** вывад, тэзіс, аргументы.
В) тэзіс, аргументы, вывад. **Г)** аргументы, тэзіс, вывад.
Д) тэзіс, вывад, аргументы.

16. Выберыце з прапанаваных выразы, якія абазначаюць лексічнае значэнне назоўніка ***студыя***: *1) майстэрня мастака або скульптара; 2) назва некаторых тэатральных калектываў; 3) школа для падрыхтоўкі мастакоў, скульптараў, артыстаў; 4) спецыяльнае памяшканне, адкуль вядуцца радыё- ці тэлевізійныя перадачы.*

А) усе выразы. **Б)** 1, 3. **В)** 1, 4. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

17. Кароткі перапынак для адпачынку называецца …

А) адгода. **Б)** хада. **В)** аддышка. **Г)** вандроўка. **Д)** квіта.

18. Дадзены словы: *1) варатар; 2) дубкі; 3) зубчык; 4) прозьба.* У якім слове дапушчана памылка?

А) няма памылак. **Б)** 1. **В)** 2. **Г)** 3. **Д)** 4.

19. У якіх словах замест кропак не напішаце літару ***т***:

1) пачэс..ны абавязак; 2) пос..ная страва;
3) зайздрос..лівае вока; 4) кантэкс..нае значэнне; 5) карыс..лівы чалавек.

А) ва ўсіх словах. **Б)** ва ўсіх словах, акрамя 4. **В)** 1, 3. **Г)** 2, 5. **Д)** 3, 4, 5.

20. Дадзены словы: *1) т..кстыль; 2) вад..віль; 3) банд..роль; 4) д..бют; 5) д..густацыя.* Дзе патрэбна напісаць літару **э**?

А) ва ўсіх словах. **Б)** 1, 3, 5. **В)** 1, 2. **Г)** 2, 3, 4. **Д)** 3, 5.

21. Дапоўніце патрэбным прыметнікам вершаваны радок М. Багдановіча:

Жыві і цэльнасці шукай,
Аб шырацe ... дбай.

А) маральнай. **Б)** матэрыяльнай. **В)** духоўнай.
Г) неабдымнай. **Д)** навакольнай.

22. Хто з'яўляецца аўтарам верша "Смык"?

А) Цётка. **Б)** Эліза Ажэшка. **В)** Францішак Багушэвіч.
Г) Алесь Гарун. **Д)** Ядвігін Ш.

23. Аўтарам паэмы "Паляўнічыя акварэлькі з Палесся" з'яўляецца …

А) Кастусь Каліноўскі. **Б)** Янка Лучына. **В)** Адам Гурыновіч.
Г) Францішак Багушэвіч. **Д)** Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч.

24. Колькі назваў агародніны ў форме множнага ліку можна прачытаць у квадраце пры ўмове, што кожная наступная літара гэтай назвы знаходзіцца ў суседняй клетцы?

а	н	е	ч	а
л	г	о	н	с
с	ы	к	э	п
з	р	о	к	а
у	б	д	і	м

А) 0. **Б)** 1. **В)** 3. **Г)** 5. **Д)** 6.